

Janv.- fév. 2013 N° 184

แคยแจนิบจ

ARTZAKANK - ECHO

Bimestriel bilingue publié à Genève

CASE POSTALE 153 - 1211 PETIT-SACONNEX 19 - GENEVE/SUISSE CCP: IBAN CH07 0900 0000 1201 7302 9

Բովանդակութիւն

to 4

- Մի լուսանկարի պատմութիւն

- Պոլսահայերու բռնագրաւուած գոյբի մասին գիրբ

էջ 9- Կողոպտիչնե՞ր, թէ սեփականատէրեր

to 13

- Թուրքիոյ նախագահական պալատի թանգարանը հայ ընտանիքէ մը խլուած տուն է

Sommaire

p. 2

- Le vent du changement

p. 3
- UNESCO : L'épopée «les enragés de Sassoup» inscrite sur le liète

de Sassoun» inscrite sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité

 Communiqué du Fonds Arménie de Suisse

p. 8

- Le foyer d'enfants de Vardashen

 Haysearch.com – un nouveau réseau social arménien

 L'Arménie du Levant (XIe-XIVe siècle) de Claude Moutafian

p. 11

- Kermesse arménienne

p. 12

 L'usage de l'Internet et la pertinence des nouveaux médias sur les activités civiques en Arménie

p. 13

 Remise de lettres de reconnaissance du Ministère de la Diaspora à des membres de notre communauté

 Cellule romande de l'Association Suisse-Arménie (ASA)

p. 15

- Activités de l'Ecole Topalian

p. 16

 Manifestations organisées par l'Union Arménienne de Suisse

BONNE ANNEE 2013!

Nous venons de tourner la page de 2012; une année intense et chargée pour l'équipe d'*Artzakank* aux niveaux organisationnel et rédactionnel.

Dans notre édition de mars-avril 2012, nous vous annoncions le changement du nom de notre association, décidé lors de l'Assemblée générale extraordinaire du 26 février 2012. En effet, celle-ci a pris le nom d'Artzakank-Echo qu'elle a publié pendant plus de 25 ans et qui constitue, à ce jour, la seule publication régulière de notre communauté. Ce changement implique également la suppression de l'exclusivité féminine du comité, ouvrant la porte à de nouveaux membres.

Nous avons marqué le 500e anniversaire de l'imprimerie arménienne et la désignation d'Erevan par l'UNESCO comme capitale mondiale du livre, par l'édition, en octobre 2012, d'un numéro spécial, le fruit d'un travail de longue haleine. Nous saisissons cette occasion pour remercier tous les lecteurs qui nous ont témoigné leur appréciation. Cela nous a fait chaud au cœur et nous encourage à poursuivre nos activités avec un nouvel élan.

Depuis de nombreuses années, nous avons le plaisir de collaborer avec l'Unjon Arménienne de Suisse, à laquelle nous réservons la dernière page de notre journal. Depuis novembre 2012, nous nous réjouissons d'accueillir aussi l'Ecole Topalian, qui nous fera découvrir la vie de l'école et les talents rédactionnels de ses élèves. Nous sommes persuadés qu'à l'avenir certains de ces jeunes viendront renforcer et renouveler notre équipe rédactionnelle.

Dans un monde où les médias jouent un rôle prédominant, il est de notre devoir de lutter contre la campagne de désinformation que les gouvernements turc et azéri mènent avec habilité contre l'Arménie et les Arméniens. Face aux moyens colossaux déployés par nos adversaires, notamment à l'approche du centenaire du génocide en 2015, chacun de nous devrait jouer un rôle de sensibilisation et d'information auprès de ses amis et connaissances. Pour garantir l'efficacité de ce travail ardu, il est important de s'instruire sur l'histoire et l'actualité arméniennes en vue d'acquérir des arguments solides et convaincants. Artzakank, pour sa part, poursuivra ses efforts visant une prise de conscience plus répandue des enjeux et des défis auxquels nous sommes confrontés.

L'équipe d'Artzakank-Echo vous souhaite une excellente année 2013!

La rédaction

Avec les compliments de TAVITIAN

Atelier de sertiosage

- Fax 022 346 93 04

TAVITIAN S.A. - 18, ch. des Aulx - 1228 Plan-Les-Ouates - Téléphone 022 346 93 02 - Fax 022 346 93 04 tavitian@bluewin.ch

Le vent du changement

par Dr. Zareh Ouzounian

Nombreux sont ceux qui pensaient que cela ne pouvait jamais se produire.

Néanmoins, nous avons tous souhaité que cela se produise.

Le vent du changement souffle enfin en Arménie.

Dans les années avant l'indépendance et pendant la période initiale qui l'a suivie, les Arméniens étaient enthousiastes à l'idée d'avoir un Etat, passionnés par l'indépendance et pleins d'espoir pour un avenir meilleur. Beaucoup a été accompli avec notamment une guerre gagnée contre toute attente. Tous ceux qui ont eu la possibilité de visiter l'Arménie dans ces premiers jours de l'indépendance se souviendront que malgré les conditions économiques très difficiles, il y avait «quelque chose» dans l'air, il y avait de l'énergie, de l'espoir et de l'excitation.

Malheureusement, le tableau a changé depuis lors. Les couleurs ont pâli et le désarroi a remplacé l'espoir. Nos résultats des dernières années sont moins que satisfaisants en ce qui concerne la gouvernance, la transparence, la démocratie, l'environnement, l'égalité des chances et les droits civiques. Ces préoccupations, tout comme l'augmentation exponentielle de la corruption et le manque d'espoir de changement, sont les causes principales qui poussent un nombre sans précédent d'Arméniens à quitter leur terre ancestrale et à émigrer notamment en Russie, aux Amériques et à l'Europe de l'Ouest en quête d'une vie meilleure. Si l'hémorragie continue à ce rythme, elle représentera un problème existentiel pour l'Arménie car la démographie est un facteur fondamental sine qua non de l'existence d'un Etat.

Par ailleurs, même le président azerbaïdjanais Ilham Aliev a récemment fait allusion à cette catastrophe comme indiquait Naira Hayrumian dans Lragir.am. L'émigration fait perdre à l'Arménie plus de 100'000 de ses citoyens par année!

Cependant, outre ce tableau sombre, une nouvelle lueur d'espoir semble naître. Nous assistons à la naissance d'une revendication pour un «nouvel ordre». Un nombre important de citoyens arméniens de toutes les couches de la société commence à faire entendre son refus du status quo. Plusieurs mouvements citoyens qui ont émergé font valoir leur espoir, leur dignité et leurs aspirations nationales et individuelles. Plusieurs groupes de citoyens commencent à s'organiser autour des thèmes de l'écologie, de la culture, du patrimoine, de la réforme politique, des droits civiques avec pour objectif déclaré la création d'une société plus équitable, plus harmonieuse et plus transparente.

Ces différents groupes, connus aussi comme des «activistes» ou des mouvements «de droits civiques» ont enregistré quelques victoires au rythme d'une petite bataille à la fois. Parmi leurs derniers succès véritables, le sauvetage des chutes de Trchkan de la construction d'une centrale électrique sur le site, la préservation d'un espace vert dans le centre d'Erevan, le parc Machtots, et la démission du député Ruben Hairapetyan suite au meurtre d'un homme innocent, Vahe Avetyan, dans le restaurant Harsnakar appartenant à Hairapetyan. De même, leurs efforts soutenus ont réussi à médiatiser à grande échelle la situation de la forêt sauvage de Teghout et des villages avoisinants, menacés d'extinction à cause d'un mégaprojet d'exploitation des mines de cuivre. L'auditoire de ces «mouvements civiques» s'accroît sans cesse et leurs voix se font entendre de plus en plus fort. Leurs actions collectives ont le potentiel d'opérer une véritable métamorphose du psychisme arménien et probablement une vraie Renaissance de la société arménienne.

Ces préoccupations collectives ainsi que les nouvelles voix émergentes avec les espoirs et demandes de la société civile touchent la nation arménienne toute entière, tant dans la diaspora qu'en Arménie et à Artsakh. Si nous croyons vraiment en la notion d'une «seule nation», nous ne pouvons pas rester à l'écart de ces réformes proposées. Bien qu'il soit vrai que le changement ne peut survenir que de l'intérieur (Arménie), il est également vrai que la diaspora peut jouer un rôle crucial dans la quête de davantage de transparence, de justice et de responsabilité.

Il est temps pour la diaspora de se montrer solidaire de notre peuple. Il est temps pour la diaspora de bien réfléchir et de retourner aux principes fondamentaux qui ont guidé la création de tous nos partis politiques, toutes nos églises, organisations caritatives et d'autres institutions. Il est temps de mettre un terme aux manœuvres politiques, au trafic d'influence et aux luttes pour le pouvoir qui ont détourné les actions de la diaspora ces dernières années, devenant ainsi une partie du problème. C'est le moment de penser à des stratégies nouvelles et fondées davantage sur des principes et de contribuer à trouver des solutions. C'est le moment d'arrêter de jouer la petite politique et de défendre les principes pour lesquels nos institutions ont été créées.

Autant ces mouvements civiques ont besoin de la diaspora, autant la diaspora a besoin de cette métamorphose. C'est une relation symbiotique. Cela ne peut que profiter à la diaspora, qui sera revitalisée et deviendra plus forte et certainement plus crédible au fur et à mesure qu'elle privilégiera la transparence, la responsabilité et une politique guidée par des principes. L'alternative à cette voie ne peut que mener à des conséquences désastreuses pour la nation arménienne en Arménie et dans la diaspora.

C'est le moment de répondre à l'appel du Peuple.

C'est le moment de se positionner du bon côté de l'histoire.

Le vent du changement pourrait ne pas souffler de nouveau dans un proche avenir si nous ratons le coche.

> Keghart.com (Traduction de l'anglais par Artzakank)

UNESCO: L'épopée «Les enragés de Sassoun» inscrite sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité

Le Comité intergouvernemental de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, réuni au siège de l'UNESCO à Paris du 3 au 7 décembre, a inscrit 27 éléments sur la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel.

L'interprétation de l'épopée arménienne «Les enragés de Sassoun» ou «David de Sassoun», fait partie de ces nouveaux éléments, mettant ainsi l'Arménie à l'honneur. L'épopée se déploie sur quatre générations de la Maison de Sassoun, connue pour la jovialité et l'esprit indomptable de ses membres. David de Sassoun est un jeune homme téméraire et indépendant, qui défend son

pays contre le mal dans un duel inégal. Ce récit a pris forme entre le VIIe et le XIe siècle en se fondant sur une tradition orale séculaire; il en existe aujourd'hui 160 variantes. Il s'inscrit dans la tradition des récits populaires héroïques qui relatent l'histoire de toute une nation et dépeignent ses aspirations et ses sentiments les plus profonds.

L'épopée a été transmise de génération en génération dans divers dialectes, principalement par des narrateurs d'origine rurale qui ont agrémenté leurs personnages préférés de traits séduisants. Elle est déclamée sur un ton lyrique, avec une articulation rythmée, et s'accompagne d'un corpus de chants séparé, dans le style poétique rimé. Prise dans sa totalité, elle représente un énorme volume que les conteurs du Moyen Âge mettaient plusieurs jours à réciter. Elle a été découverte dans la région de Moush et publiée pour la première fois par le Père Karekin Srvantsdiants à Constantinople en 1874. Tous les ans, le premier samedi d'octobre, les conteurs d'épopées des villages d'Ujan et d'Irind, dans la région d'Aragasotn, célèbrent la fête de l'épopée avec des narrations, des représentations par les enfants d'adaptations théâtrales de l'épopée, des chants et danses nationaux. L'épopée également racontée lors des mariages. anniversaires, baptêmes et grands événements culturels nationaux.

L'épopée est souvent citée comme l'une des œuvres les plus importantes du folklore arménien car elle embrasse l'ensemble des connaissances relatives au patrimoine du peuple arménien: religion, mythologie, éthique, philosophie, cosmologie; c'est l'encyclopédie et le dépositaire des coutumes et croyances nationales.

Des artistes, des poètes et des sculpteurs ont immortalisé David car il donne une expression éloquente à l'éternel amour de la liberté et de la justice qui vit dans le cœur de l'homme. «Les enragés de Sassoun» qui exprime l'idée de l'harmonie entre la

nature et la société, prône la tolérance religieuse, est un moyen puissant de prêcher contre la guerre et évoque, aujourd'hui encore, le droit inaliénable de l'homme et des peuples à la liberté.

«Les enragés de Sassoun» a toujours suscité l'intérêt non seulement des anthropologues, des historiens, des linguistes et des experts en folklore, mais aussi des poètes et des artistes

pour lesquels l'épopée est une source bénie de créativité et d'inspiration. Les grands écrivains de la littérature arménienne. Hovhannes Tumanian, Avetik Issahakian, Yéghishé Charents et Nairi Zarian en ont des interprétations poétiques; l'auteur dramatique V. Vaghartshian a écrit une tragédie en cinq actes; l'artiste populaire Suren Kocharian l'a mise en scène; l'artiste Hakob Kojoyan en a fait un panneau graphique (1922); l'artiste et sculpteur de renommée mondiale, Yervand Kochar, a fait une série d'illustrations d'après l'épopée et a réalisé son chef-d'œuvre, le monument «David de Sassoun», qui est devenu l'emblème de la capitale arménienne.

Plusieurs mesures de sauvegarde telles que des conférences, des publications en plusieurs langues, des films documentaires et d'animation, des cours de formation et des master-classes, la création d'écoles d'ethnologie, d'un site Internet et d'une bibliothèque numérique etc. ont été prises ou sont d'ores et déjà programmés par l'Etat arménien, des collectivités locales et des individus.

Source: Dossier de candidature UNESCO

p.s. Signalons que lors de la même session, l'UNESCO a inscrit la facture et la pratique musicale du tar comme un instrument à corde d'Azerbaïdjan, au rang du patrimoine culturel mondial. Par ailleurs, la ville de Bakou accueillera en décembre 2013 la prochaine réunion du Comité de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, qui coïncidera avec le dixième anniversaire de la Convention pour la sauvegarde du patrimoine immatériel, adoptée par l'UNESCO en 2003.

INDUSTRIE DE PIERRES SCIENTIFIQUES HRAND DJEVAHIRDJIAN S.A. CH - 1870 MONTHEY VALAIS-SUISSE

Nettoyage mécanique et protection interne des conduites contre la corrosion ultérieure

Rouben OHANESSIAN Directeur www.interprotection.ch

Tél. 021 731 17 21 info@interprotection.ch

ՄԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆ

Գայեանէ Պօդոսեան

Յամացանցում ուշադրութիւնս գրաւեց մի լուսանկար՝ տարեց կինը գորովանքով գրկել էր զինուորականի հացուստով մի երիտասարդ տղամարդու։ Լուսանկարը մակագրութիւն ունէր. «Ադրբէյջանցի տատիկը և հայ ացատամարտիկը»։ Ես տարածեցի incumblemen Facebook gwlegnel to blenntigh intentionaթիւն հաղորդել լուսանկարում պատկերուած անձանց մասին։ Շուտով ինձ գրեց Ստամբույի համալսարանի պատուելի դասախօս, հայազգի Ալբէր Քէշիշը։ Նա ասաց, որ ազատամարտիկը իր դասընկերն t՝ Սարգիս Յացպանեանը, որը Արցախեան պատե-

րազմի մասնակից է։ Եւ whw Uwpghu Ruguuubեանն իմ աշխատասենեակում է և պատմում է յայտնի լուսանկարի հետաբոբիր ու սրտառուչ պատմութիւնը։

-ե՞րբ է ստեղծուել այս լուսանկարը, ի՞նչ պայմաններում...

-Լուսանկարին աւելի ուշ կ'անդրադառնամ, փոբրիկ նախապատմութիւնից տոլ։ 1993-ի ապրիլին էր,

Քարվաճառի ազատագրութեան օրերին։ Քարվաճառում հարիւրաւոր խաղաղ բնակիչներ կային՝ հիմնականում ծերեր, երեխաներ և կանայք։ Տղամարդիկ, գինուորականները և ռազմիկները փախել էին՝ անզէն մարդկանց թողնելով անօգնական։ Մօտեցանք դրան շեմին նստած կանանց խմբին, և ես թուրքերեն ողջունեցի նրանց։ 80-ն անց ծեր կինը հանդիմանանքով նայեց վրաս ու ասաց. «Ինչո՞ւ այսքան ուշացաք։ Յայերը շուտով քաղաք կը մտնեն։ Մերոնք ասացին՝ մենք գնում ենք, որ ձեզ համար ուղղաթիռներ ուղարկենք։ Իրենք թռան ու մեզ թողեցին այստեղ... տղամարդիկ փախան, կանանց թողեցին»։

ես հասկացայ ամեն ինչ։ Ադրբեյջանուհին մեզ իւրա-

լինի տեղ էր դրել։

-Յայերն արդէն եկել են,- ասացի ես։

Ռացմագերիների պատասխանատուն ես էի։ Բոլորը խիստ հրահանգուած էին յարգայից լինել խաղաղ բնակչութեան հետ։ Մենք հաւաբեցինք մարդկանց, տեղաւորուեցինք Քարվաճառի երկու շենքերում, ինքս անձամբ գրուգեցի նրանց հետ և բացատրեցի, որ իրենց կեանքն ու պատիւր պաշտպանուած է այստեղ, քանի որ մեր կռիւը մեր դեմ զէնք հանած թշնամու դէմ է և ոչ խաղաղ բնակչութեան։ Որ, ի տարբերութիւն ադրբէյջանցի ռազմիկի ու զինուորականի, մենք զէնք չենք բարձրացնում անգէն մարդու վրայ, չենք խոշտանգում նրան, չենք վիրաւորում մարդկային արժանապատուութիւնը։ Եւ իրենք որոշ անց անվնաս կը ժամանակ ճանապարհուեն մօտակայ բաղաքը՝ Գանձակ (Կիրովաբադ)։

-Նրանք հաւատացի՞ն... Ինչպե՞ս կարող էին հաւատալ հայերի խոստումներին, եթե իւրայինները չէին կատարել իրենց խոստումը, փախել էին առանց հետ նայելու՝ իրենց ծնողներին, կանանց, երեխաներին թողնելով բախտի բմահաճոյբին։

-Սկզբում, իհարկէ չհաւատացին, շատ վախեցած էին։ Մենք գնացինք մօտակայ գիւղերը և բոլորին բերեցինք Քարվաճառ։ Գիւղերից մէկում հանդիպեցինք

զարհուրելի տեսարանի։ Մի վիրաւոր կին խնամում էր իր մահամերձ աղջկան։ Աղջիկը գրեթէ արիւնաբամ էր եղել։ Անկեղծ ասած, սկզբում ինձ թուաց, թէ մերոնք են վիրաւորել նրանց, շատ բարկացայ, ewia ehs wha lihlin ihwnwinta awinniau, wwnanita' ամուսինն է գնդակահարել կնոջն ու արջկան, որ «հայերի ձեռբո» չոնկնեն, իսկ ինքը փախել է։ Մենբ անմիջապես ուղղաթիռ խնդրեցինք և երկուսին էլ տեղափոխեցինք Վարդենիս։ Մեր բժիշկները երկուսի կեանքն էլ փրկեցին։ Աղջիկը շատ ծանր վիրահատութեան ենթարկուեց... Այս ամէնը եղաւ ռազմագե-

> nhutnh wish waws: Lawbe ապշած էին.. Նրանց մեջ կար մի կին, որ տարբերunud to uhuultohg: 81ամեալ Շէլխա խանումը։ Բոլորը մի առանձնակի ակնածանք ունէին նրա հանդեպ։ Շէյխա խանումը բանաստեղծ էր, աշուղ, բանասաց։ Սուր միտք ունէր, ճարտար լեզու ու բնատուր փիլիսոփայ էր։ Ես սիրում th annuati unw htm: Uunui tn' tu կրիւր մեր երկու

ժողովուրդների կռիւ չէ, մենք սիրում ենք հայերին, մենք բոլորս էլ գիտենք, որ սա հայերի երկիրն է, ամենուր հայկական գերեզմաններ են, խաչերով զարդարուած քարեր, ամենուր հայկական մշակոյթի հետքեր են։

- Tt, sh ршашпилий, пр эпрпрпррпий tp... ишира...

-Ulgened' anegt, ewig journ' ny Annyhouse ubbe, իրօբ, շատ վեհանձնաբար վերաբերուեցինք նրանց։ Ulincling ghy to, sto htphenid, dalle ong dty wuguid thue uurned, բայց ռազմագերիներին ապահովում thu ալիւրով, մթերբով։ Նրանք հաց էին թխում, ուտելիք էին պատրաստում ու հրաւիրում էին մեզ... Այդ նոյն ժամանակ ադրբէլջանցիներն աշխարհով մէկ տարածում էին, որ Քարվաճառում սոսկայի սպանդ է, որ hայերը մորթում, խոշտանցում են խաղաղ բնակչութեանը։ Եւ ահա Ֆրանսիայից լրագրողներ եկան Քարվաճառ։ Երկուսը հայ էին՝ լուսանկարիչներ շաւեն Խաչիկեանը և երջանկայիշատակ Ռուբեն Մանգասարեանը... Նրանք բազմաթիւ լուսանկարներ արեցին, գրուցեցին ադրբէլջանցիների հետ, տեսագրեցին, խօսեց նաև Շէլխա խանումը։ Նա ասաց, որ հայերը այստեղ իւրայիններից աւելի ջերմ են։ Որ իր տղաները փախան՝ թողնելով իրենց մօրը անպաշտպան, իսկ ահա այս հայ տղաները որքան hngwinwp thu hn ii dhiulitiph hwuntig: Ynigth այսպիսի տղաներ ունենալ՝ ասաց Շեյխա խանումը մատնացոյց անելով մեզ և առաջին անգամ բերանից թոցրեց, որ որդին Քարվաճառի ոստիկանապետն է, բայց փախաւ, մօրը թողնելով։ Եւ ահա շաւէն Խաչիկեանը այդ զրոյցի ընթացքում աննկատ լուսանկարել t utq...

-Դուք քանի՞ տարեկան էիք այդ ժամանակ։

Snuluhujh Libération whw ta. հրապարակում է այս լուսանկարը և գրում, որ ադրբէլջանցի կինը Ֆրանսիայից եկած հայ կամաւորականին աւելի է սիրում, քան իր որդուն, նաև >>>

ՄԻ ԼՈԻՍԱՆԿԱՐԻ ՊԱՏՄՈԻԹԻԻՆ (շար.)

տպագրւում է յօդուած՝ իրապարակելով ադրբէլջանցի ռազմագերիների խօսբը հայերի բարեացակամ և մարդկային վերաբերմունքի մասին։ Դրանից մեկ օր յետոյ յօդուած է տպագրում նաև թուրքական Millivet թերթը և գրում, որ տասնեան հազարներով խաղաղ բնակիչներ Քարվաճառում ենթարկւում են սպանդի։ շետեղում է նոյն այդ լուսանկարը, մակագրութեամբ՝ ադրբեյջանցի տատիկը գրկում-համբուրում է իր թոռնիկին (ինձ), և ասում՝ գնա բո մորթուած ու անարգուած հարազատների վրեժը առ հայերից։ Փարիզում ընկերներիցս մեկը տեսնելով Milliyet-ի առաջին էջում իմ մեծադիր պատկերը, գնում է թերթը և գարմանքով տեսնում, որ իր ընկերոջը՝ Սարգիս Յացպանեանին, թուրբերը ներկայացրել են որպես ադրբելջանցի... Նա այդ նոյն ժամանակ բախտի բերմամբ գնում է նաև թերթը և տեղեկանում Libération լուսանկարի իրական պատմութեանը։ Ու որպես թուրքերի ստախօսութեան ու զրպարտանքի ցայտուն օրինակ, այս երկու թերթերը միասին ուղարկում է Եւրախորհուրդ։

-Ի՞նչ եղան Քարվաճառի ռազմագերիները։

-Մենք մօտ 20 on ապրեցինք միասին։ Նրանց Կիրովաբաղ ճանապարհելուց առաջ հորդորեցինք գնալ իրենց տները, վերցնել իրենց թաքցրած թանկարժեք իրերը, հաւաստիացնելով, որ մենք ոչինչ չենք խլի իրենցից։ Մենք՝ հայերս, ձակատագրի բերումով յաճախ ենք ստիպուած եղել թողնել մեր hարստութիւնն ու հեռանալ մեր տներից, մենք արեան մեջ ունենք այդ ցաւը և չենք նմանուի թուրքերին։ Անհեթեթութեան հասնող տեսարան էր. մեզանից բաժանուելիս ադրբէյջանցիները արտասւում էին, փաթաթւում էին մեզ ու լաց էին լինում... Նրանց անվնաս, ապահով ճանապարհեցինք Կիրովաբադ։ Յետոյ իմացանք, որ երբ արտասահմանցի լրագրողներ են եկել Կիրովաբադ, որպեսզի հարցուփորձ անեն, թէ ինչպէս են վերաբերուել հայերը նրանց հետ, Յակառակ բոլոր զգուշացումներին և սպառնալիքներին, Շէյխա խանումը պատմել է ճշմարտութիւնը։ Ասել է, որ հայերը Քարվաճառում աւելի լաւ էին վերաբերւում իրենց, քան ադրբէյջանցիները՝ Կիրովաբադում։

Տարիներ անց, երբ պատերազմն արդեն աւարտուել էր, մեր օդանաւակայանում տեսայ այս նոյն նկարը ահռելի մեծութեամբ ցուցապաստառի վրայ... Չետաբրբրուեցի և իմացայ, որ Միջազգային Կարմիր խաչը այս լուսանկարը համարել է մարդասիրութիւն խորհրդանշող տարուայ լաւագոյն լուսանկար և միլիոնաւոր տպաբանակով տարածել բոլոր այն երկրներում, որտեղ Միջազգային Կարմիր խաչը ներկա-

JwgnLwb t:

-Նաև փաստագրական ֆիլմ է նկարահանուել այս լուսանկարի առնչութեամբ։

-Այո՛, կինովաւերագրող Ֆրեդէրիկ Թոնոլյին ֆիլմ նկարեց։ Նա եկաւ Յայաստան, գտաւ ինձ, լետոլ գնագ Ադրբէյջան... Նրա ֆիլմը բազմաթիւ միջազգային մրցանակների արժանացաւ։ Ֆրեդէրիկ Թոնոլլին մօրական կողմից հայ էր, բայց սկզբում մէկ բառ անգամ չէր խօսում հայերէն։ Յետագայում այնքան կապուեց Յայաստանին, որ վերջին այցելութեան ժամանակ հայերեն էր խօսում և ասում էր, որ ինքը էութեամբ հայ է։ Որ շփուելով հայերի ու Յայաստանի հետ, հասկացել է, որ իր արեան ու գէնի մէջ գերիշխում է հայկականութիւնը։ Չետագայում նա էլի ֆիլմեր նկարեց Յայաստանի և Արցախի մասին, մի խօսբով՝ դարձաւ Յալաստանի նուիրեալ ու Յալաստանի մասին աշխարհին պատմելը դարձրեց իր առաբելութիւնը։ «Շարմ» ընկերութիւնը նոյնպես նկարահանել է մի վաւերագրական ֆիլմ, ուր այս լուսանկարի պատմութիւնն ամբողջութեամբ ներկայացուել է: Ֆիլմ է նկարահանել նաև «Ինտերնիւզը». Գարեգին Խումարեանը և մի վրացուհի համատեղ նկարահանեցին «Մօր ձեռքերը» վերնագրով ֆիլմը, որ նոյնպես արժանացել է մրցանակների։

-Ի՞Սչ շեշտադրում ունի ֆիլմը...

-Մայրը, ինչ ազգից էլ լինի, մնում է մայր, ու կարող է իրեն որդիաբար վերաբերուող տղայի հանդեպ մայրական զգացում տածել։ Այն ձեռբերը, որ պատերազմի ժամանակ փարուել էին հակառակորդի զինուո-րին, մօր ձեռքեր էին՝ մայրական ջերմութեամբ, քնքշանքով ու սիրով լի։ Մի օր 4-րդ դասարանում սովորող աղջիկս եկաւ տուն ու ասաց, որ իրենց գրականութեան դասագրբում Պարոլո Սևանի «Մօր ձեռքերը» բանաստեղծութեան հարևանութեամբ գետեղուած է իմ և ադրբէլջանցի տատիկի լուսանկարը։ Տեսնելով լուսանկարը՝ աղջիկս ուսուցչուհուն ասել էր, որ նկարում իր հայրն է, սակայն ուսուցչուհին չէր հաւատացել։ Յաջորդ օրը աղջիկս այդ նկարը տարաւ դպրոց։ Յետոյ դպրոցի տնօրենը հրաւիրեց ինձ, հանդիպում կազմակերպեցին դպրոցականների hետ... Վրացուհու ֆիլմը աւարտւում է Պարոյր Սևակի «Մօր ձեռքերը» բանաստեղծութեան ընթերցանութեամբ։ Իմ Մարիամն է կարդում՝ աղջիկս։

3.9. Մարգիս Յացպանեանը ծնուել է Կիլիկիայի Ալէբսանդրետ բաղաքում։ Յետոյ տեղափոխուել են Ֆրանսիա։ Նա Ֆրանսիայի ազգային հերոս Միսաբ Մանուշեանի բրոջ՝ Յռիփսիմէի թոռն է։ Մասնագիսութեամբ կինոռեժիսոր է։ 1990-ին Փարաջանովի իրաւէրով եկել է Յայաստան։ Այնուհետև անդա-մագրուել է Լեոնիդ Ազգալդեանի հիմնադրած «Ազատագրական բանակին» և մասնակցել Արցախի ինքնապաշտպանութեանն ու ազատագրութեանը։ Ամուսնացած է, ունի երկու երեխայ։ Վացպանեանների ընտանիքը բնակւում է Յայաստանում։

«Ruj 2hbninp»

depuis 1928

ARTICLES DE FETES

Costumes & accessoires de déguisement Guirlandes, ballons & cotillons Farces & attrapes Drapeaux

La Gaîté 13, Rue de la Rôtisserie - 1204 Genève 022 311 87 08 - www.lagaite.ch

"ՀԱՑԱՍՏԱՆ" ՀԱՄԱՀԱՑԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ Ձուիցերիոլ Ցահձևախումբ

"HAYASTAN", Fonds Arménie Comité suisse

Décembre 2012

COMMUNIQUÉ DU FONDS ARMÉNIE DE SUISSE

Chers Compatriotes et chers Amis,

Le Comité du Fonds Arménie de Suisse aimerait, avant tout, vous adresser, ainsi qu'à vos familles, ses meilleurs vœux pour la Nouvelle Année.

Réalisations du Fonds Arménien en 20 ans : de mars 1992 - mars 2012 :

- > 476 km de routes
- > 517 km de canalisations d'eau
- > 144 km de gazoducs
- > 424 logements sociaux
- > 334 écoles neuves et rénovées
- > 70 dispensaires et hôpitaux
- > 53 complexes sportifs

et soutien à :

- 159 projets culturels et éducatifs
- > 8000 orphelins de la guerre

Sommes nettes investies: \$ 236 millions

Cette année, le Phonéton européen, opération humanitaire qui s'est déroulée du 15 au 18 novembre 2012 en faveur de l'Arménie, de l'Artsakh (Karabagh) et de la communauté arménienne de Syrie, était placée sous le signe du sport et de l'esprit d'équipe et était parrainée par le champion du monde de football 1998 Youri Djorkaeff et le directeur des sports de France-Télévision Daniel Bilalian le jeudi 15 novembre.

Cette année, les appels du comité suisse ont été assurés par 6 bénévoles : Miganouche Baghramian, Cynthia et Felicia Soulikhan, Arek et Nora Torosyan et moi-même...

Une fois de plus, nos bénévoles et nos donateurs ont prouvé qu'ils étaient les champions de la solidarité et que rien, ni la crise économique, ni les incertitudes liées aux situations politiques, ne pouvaient entamer leur indéfectible attachement envers la population de l'Arménie, de l'Artsakh et leurs frères et sœurs de Syrie. En cette année 2012, par leur dévouement et leur générosité, en Suisse, en France, en Allemagne, en Grèce, aux Pays Bas, et en Belgique, comme dans tous les pays où le Fonds Arménien est implanté, ils ont prouvé que la fraternité et l'entraide sont des valeurs essentielles.

Sur ces dons, 25'000 euros proviennent de Suisse, 1,22 millions d'euros de France, 96'000 euros d'Allemagne, 30'000 euros de Grèce, 8'000 euros de Belgique et 46'000 euros des Pays Bas. Des opérations similaires se sont déroulées aussi aux Etats-Unis, au Canada, en Australie, en Argentine, au Liban et en Russie, ainsi qu'en Arménie et à Artsakh.

Le Fonds Arménie se mobilise : LES ARMENIENS DE SYRIE ONT BESOIN D'AIDE. Le Fonds Arménie de Suisse a décidé d'inclure dans son Phonéton 2012 l'aide aux Arméniens de Syrie qui sont dans une situation de détresse. En effet, les affrontements de plus en plus violents qui se déroulent dans ce pays font un nombre croissant de victimes, notamment parmi les populations civiles.

Pour aider la communauté arménienne de Syrie, le Fonds Arménien mondial a ouvert dès le mois d'août un compte bancaire spécifique. Grâce aux dons récoltés à ce jour, le Fonds Arménien a pu affréter deux avions à bord desquels il a procédé à l'évacuation de 370 Arméniens de Syrie. Ceux-ci se trouvent actuellement en sécurité, en Arménie.

Le Fonds Arménien lance un appel urgent pour des dons supplémentaires car les besoins de la communauté arménienne de Syrie ne cessent malheureusement d'augmenter sur le plan de l'aide médicale, de la reconstruction et de l'assistance à des familles démunies ou déplacées.

DES PROJETS CONCERTÉS ET DES RÉALISATIONS CONTROLÉES: Les projets sont décidés et planifiés en collaboration avec les autorités locales. Ils font tous l'objet d'appels d'offres publics, suivant des règles et des normes européennes. Réalisés par des entreprises locales, les chantiers sont contrôlés par des équipes du Fonds en Arménie. Des missions d'experts sont régulièrement envoyées sur le terrain, aussi bien pour déterminer les besoins que pour vérifier le bon déroulement des travaux.

UNE REPRÉSENTATION MONDIALE ET UNITAIRE: Le Fonds Arménie comprend 25 branches dans le monde. Association humanitaire, unitaire et apolitique, elle compte parmi les membres de son conseil mondial des gouverneurs, des représentants des églises, des grandes organisations humanitaires arméniennes, et des personnalités éminentes.

UN FONCTIONNEMENT EN TOUTE TRANSPA-RENCE. CORRUPTION :

L'utilisation des fonds recueillis par le Fonds Arménie fait l'objet d'un contrôle à deux niveaux:

- Interne: assuré par 2 contrôleurs représentant l'Arménie et la diaspora.
- Externe: assuré par le Cabinet Grant Thornton chargé de l'audit comptable ainsi que de l'audit de réalisation.

Les comptes et les rapports d'audit sont mis à la disposition de tous les donateurs. >>>

COMMUNIQUÉ DU FONDS ARMÉNIE DE SUISSE

>>> CONTINUEZ D'ÊTRE GÉNÉREUX ENVERS NOTRE MÈRE PATRIE. PLUS QUE JAMAIS L'ARMÉNIE A BESOIN DE VOUS!

ENCORE MERCI A VOUS TOUS ET BONNE ANNÉE

> FONDS ARMÉNIE- COMITÉ SUISSE Avédis Kizirian - président

Veuillez lire ce que nos bénévoles racontent...

Une fois de plus, nous avons pu compter sur la générosité de nos donateurs. La valeur des promesses de don s'élèvent à 30 000 frs, soit plus que l'année dernière!

Les journées du fameux Phonéthon se passent à la centrale Orange où nous faisons des dizaines et des dizaines d'appels. Les dames arméniennes sont là pour nous nourrir et nous soutenir pendant les petits moments de fatigue que nous ressentons. Mais la motivation nous vient de tous ces bénévoles qui appellent sans relâche et qui bataillent même parfois au téléphone car ils savent que la cause pour laquelle ils mettent leur énergie, en vaut la peine et qu'elle est bonne.

Novembre 2012 – Photo prise devant les Diamantaires, restaurant arménien, avec les bénévoles arméniens de Suisse, de Belgique, d'Allemagne et certains de France

Le plus agréable, lorsqu'on devient un "habitué des lieux" (Cynthia et Miganouche pour leur 3ième et leur 2ième participation respectivement) est de revoir des têtes connues venues d'Allemagne ou résident en France, ces têtes qui au bout de quelques jours deviennent des amis avec qui l'on reste en contact même après le Phonéthon et que l'on se réjouit de voir l'année d'après.

Le Phonéthon, avec sa solidarité entre bénévoles, la motivation ressentie et les soirées entre jeunes Arméniens de Suisse, de France, d'Allemagne et de Belgique, reste à chaque fois une expérience formidable!

Nous tenons du fond du cœur à remercier les personnes qui ont répondu positivement et qui ont contribué à cet engagement humanitaire à nos côtés. Nous espérons vous voir nombreux pour le Phonéthon 2013.

Պոլսահայերու Բռնագրաւուած Գոյքին Մասին Գիրք

Թրբական «Պիանեթ» կայբէջը կը հաղորդէ, որ «Դրանդ Տինք» հիմնադրամը լոյս ընծայած է «Պոլսոյ հայկական բռնագրաւուած գոյքը» աշխատութիւնը։ Գիրքին մէջ ներկայացուած է Պոլսոյ հայկական եկեղեցիներու, դպրոցներու եւ այլ անշարժ գոյքի բռնագրաւման պատմութիւնը, ինչպես նաեւ այն դէպքերը, երբ պոլսահայերը կրցած են վերադարձնել նախապես իրենց պատկանած գոյքը։

Գիրբին մէջ տեղ գտած տեղեկութիւններուն համաձայն, Պոլսոյ հայկական հիմնադրամներուն (վագըֆ) կը պատկաներ 1328 միաւոր անշարժ գոյք, որուն կեսը՝ տարբեր պատճառաբանութիւններով, պետութիւնը բռնագրաւած էր։ 10 տարիներու ընթացքին բռնագրաւուած գոյքեն ընդամենը 143ը վերադարձուած է հայկական հիմնադրամներուն։

Գիրբին մեջ ներկայացուած է նաեւ այն, թէ ինչպես հայկական այս կամ այն շինութիւնը վերադարձուած է տէրերուն։ Խօսքը, մասնաւորապես, Փերայի մէջ գտնուող Մխիթարեան հայկական արական նախակրթարանի մասին է, որ կառուցուած է 1830ին։ Յետագային անոր տրուած է Պոմոնթիի կաթողիկէ հայկական նախակրթարան անունը։ 2012ի Նոյեմբերին, հայկական հիմնադրամը երկարատեւ պայքարէ, դատական քաշքշուքներէ ետք կրցած է դպրոցը վերադարձնել հայկական համայնքին։

«Պոլսոյ հայկական հիմնադրամներու բռնագրաւուած գոյքը» աշխատութեան համաձայն, ներկայիս Պոլսոյ մէջ գոյութիւն ունին 48 հայկական եկեղեցիներ, 18 հայկական դպրոցներ, երկու հայկական հիւանդանոցներ եւ 20 հայկական գերեզմանատուներ։ Դպրոցներուն մէջ, ընդհանուր առմամբ, կը սորվին շուրջ 3139 աշակերտներ։ Փակուած է հայկական 10 եկեղեցի, 34 հայկական դպրոց։

civilnet.am

Le Phonéton continue...

Il est possible de faire des dons via notre compte bancaire:

COMITE SUISSE DU FONDS ARMÉNIE • UBS • B.P. 3000 Bern 94 • IBAN CH87 0023 5235 3583 9540 A • Numéro du compte : 235-358395.40A

Contact: Avédis Kizirian +4178 625.51.61

- Vanik Baghramian +4178 891.21.77
- Noubar Guedélékian: +4176 298.79.46

Le foyer d'enfants de Vardashen

"Le foyer d'enfants de Vardashen à Erevan en Arménie est une prison ancienne, et se présente toujours ainsi. Ici vivent 85 enfants, dont 53 garçons et 32 filles, âgés de 10 à 18 ans. Bien que les enfants aient des vêtements et des lits, reçoivent à manger et de l'instruction scolaire, ils sont psychiquement déséquilibrés. Nous avons vu des enfants dont on ne sentait plus la présence de leur âme. Ils étaient comme des corps vides qui fonctionnaient. Le plus frappant est l'énergie dans le foyer, les couloirs sombres, la lourdeur, les installations sanitaires qui sont dans un état épouvantable... et le vide terrifiant dans les yeux de ces enfants."

C'est dans ces termes que la psychologue suisse allemande, Jacqueline Gilgen, présentait le foyer de Vardashen après sa première visite en Arménie en 2011. Elle et son ami, un Arménien d'Iran, Jora Moradkhanian, découvrent ce foyer et troublés par ce qu'ils voient décident de venir en aide à ces enfants.

Ainsi prend naissance cette action de cœur. Jacqueline et Jora se rendent plusieurs fois à Erevan et pendant que Jacqueline étudie et répertorie le cas et les besoins de chaque enfant, Jora s'occupe d'acheter et d'installer de nouveaux lits et de peindre les murs des chambres avec l'aide des enfants.

Grâce à ce couple généreux et volontaire ainsi qu'à leurs amis (Jacqueline a même su rallier à leur cause un certain nombre de ses patients), la peinture des dortoirs et des salles a été refaite, tous les lits changés et installés, les cadres et les fenêtres des chambres changés pour protéger du froid, la cuisine refaite, nouvelle machine à laver achetée.

Pour aider ces enfants à canaliser leur colère et agressivité, des cours hebdomadaires de karaté sont organisés. Des cours de couture et de cordonnerie sont également dispensés. En collaboration avec les 40 responsables et enseignants du foyer, car ces enfants ne sortent même pas du foyer pour aller à l'école du quartier avec les autres enfants de la région, Jacqueline et Jora étudient les besoins et problèmes de chaque enfant afin d'essayer d'y remédier.

Afin de donner un peu d'espoir à ces enfants, Jacqueline et Jora leur trouvent également des parrains et marraines. Sur 83 enfants, 50 ont déjà des familles

Haysearch.com - Un nouveau réseau social arménien

Créé à Genève, le site <u>www.Haysearch.com</u> a été inauguré le 1er décembre 2012.

«Apprendre à connaître vos racines», «Rechercher vos proches» et «Se réunir» sont les points forts de ce nouveau site qui servira à relier les Arméniens du monde entier. Haysearch est un réseau social qui se caractérise par de nouvelles approches. Son but principal est de donner la possibilité aux Arméniens de se rencontrer en fonction de leur lieu d'origine et de leurs intérêts communs, de partager leurs histoires de famille, photos et vidéos, de retrouver des parents et leurs descendants à travers le monde, de faire connaissance et d'échanger des informations concernant le patrimoine de différentes régions géographiques (culture, danses, chants, photos, contes, traditions etc.). Les utilisateurs peuvent également envoyer des messages personnels et discuter avec les autres membres, développer leurs propres réseaux de proches et d'amis et créer des événements. Le fil conducteur du réseau est le système de recherche qui permet de retrouver des proches selon différents critères (lieu de naissance, archives des histoires de famille, etc.). Le site comprend également un espace pour regrouper les membres en fonction de leur profession.

Le site évoluera au fur et à mesure que les utilisateurs ajoutent des informations et permettra aux membres d'avoir des échanges enrichissants. Bonne route à Haysearch!

de cœur en Suisse qui leur envoient des paquets cadeaux à Noël, Pâques et à leurs anniversaires.

Actuellement Jacqueline et Jora essaient de réunir les sommes nécessaires pour refaire le sol usé et échardeux de la salle de sport où les enfants suivent les cours de karaté. D'ailleurs ils viennent de créer une association «Verein kinderseelen dieser Welt» (Association L'âme des enfants du monde) dans ce but.

Ce couple de bénévoles infatigable passe tout son temps libre et ses vacances en Arménie afin de rendre le sourire et l'insouciance à ces enfants qui ne demandent rien d'autre que d'être heureux et aimés.

MK

Pour contacter Jacqueline Geige et Jora Moradkhanian: Jacqueline: 079 460 89 31 jagilgen@bluewin.ch Jora: 079 756 13 15 jora.moradkhanian@gmail.com www.heilbertung.ch

Pour les dons : Valiant Bank AG (68)

Valiant Bank AG (00)

IBAN: CH75 0638 0555 0893 4190 5 Kinderseelen dieser Welt

Lerow

3800 Sundlauenen

Կողոպտիչնե՞ր, թէ՞ սեփականատէրեր

Երուանդ Ազատեան

Այն օրուանից, երբ Ֆաթիհ սուլթան Մուհամմեդը գրաւեց Կոստանդնուպոլիսը 1453 թ., օսմանեան իշխանութիւնները սկսեցին թալանել, բանդել եւ սրբապղծել իրով ու սրով նուաճուած Փոբր Ասիայի բնիկ ժողովուրդների՝ խեթերի, հայերի, ասորիների, յոյների եւ այլ ազգութիւնների մշակութային, ճարտարապետական յուշարծանները, ամրոցներն ու եկեղեցիները:

Այժմ այդ մշակութային հարստութիւնները կեղեբողներն ու աւերողները, յանկարծ իրենք իրենց սեփականատէրեր հռչակելով, պահանջում են օտար տէրութիւններից, որ Փոբր Ասիայում ստեղծուած գանձերը վերադարձուեն Թուրբիայի ներկայ կառավաոութեանը:

Արուեստի Մետրոպոլիտենի, Գետտիի, Լուվրի եւ Պերգամոնի թանգարաններում պահպանուող գանձերը, հնագոյն գործիքներն ու զենքերը իրենց՝
թուրքերի ձեռքերից են փրկուել, որպեսզի դառնան
մարդկային քաղաքակրթութեան ժառանգութեան մի
մասնիկը, բաղկացուցիչ մասը։ Եթե դրանք
թողնուեին թուրքերի ձեռքերում, վստահաբար նոյն
ճակատագրին արժանացած կը լինեին, ինչ 2000
հայկական եկեղեցիները, վանքերն ու ճարտարապետական այլ յուշարձանները, որոնք հետեւողականօրեն քանդուել են եւ հողին հաւասարուել։

1915-ին, երբ 200 հազար հայեր ճարահատեպ լջեցին Վանը, թուրջական բանակը հրոյ ճարակ դարձրեց տասնեակ հազարաւոր հին նկարազարդուած ձեռագրեր եւ աւետարաններ՝ Աղթամարի գրչութեան կենտրոն Լիմ կղզի-վանջում։ Քաղաքական նպատակայարմարութիւնից դրդուած՝ Արեւմուտքը հանդուրժեց այդ ամբողջ բարբարոսութիւնը՝ ջուր լցնելով թուրջական ամբարտաւանութեան ջրաղացին, որի մօտիկ անցեալի օրինակներից Ջուղայի, Նախիջեւանի հազարաւոր խաչքարերի ոչնչացումն է օրը ցերեկով ազերի թուրջերի կողմից։ Յակառակ Յայաստանի կառավարութեան բողոջներին՝ ԵՈԻՆԵՍԿՕ-ն կամ այլ կազմակերպութիւններ մատը մատին չտուեցին։

Աւելացնենք, որ բրիտանական թանգարանը եւ այլ թանգարաններ եւս համառօրեն շարունակում են Ձէօթահիայի յախճապակէ դեկորային սալիկները կամ Դիանայի (Անահիտ աստուածուհու արձանի կամ Սատաղեան Աֆրոդիտէի) գլուխը ներկայացնել որպէս սելջուկական արուեստի նմոյշներ կամ այլ պիտակաւորմամբ, միայն թէ ոչ հայկական տաղանդի եւ ունակութիւնների արդիւնք, որը լոկ ճշմարտութիւնն է։

Թուրքական սպառնալիքներին տեղի տալով՝ ցուցահանդեսների ժամանակ ԵՈԻՆԵՍԿՕ-ն մինչեւ օրս մերժել է Եւրոպայի հայկական ճարտարապետական յուշարձանները կոչել իրենց իսկական տէրերի անուններով։ Այդ քաղաքականութեան հետեւանքով արեւմտեան շատ երկրների գլխաւոր թանգարաններն այժմ թիրախ են դարձել թուրքական նորանոր սպառնալիքների եւ դատական գործընթացների։

«Նիւ Եորք թայմս» պարբերականն իր հոկտեմբերի 1-ի համարի առաջին էջում «Թուրքիան վրդովեցնելով աշխարհի թանգարաններին՝ արուեստի գործերի վերադարձն է պահանջում» խորագրի ներքոյ անդրադառնում է այս խնդրին։ Թանգարանների կուրատորները Թուրբիայի այս նոր ագրեսիւ տրամադրուածութիւնը «մշակութային շանտաժ» են որակել:

Յարցն արուեստի բազմաթիւ գանձերի մասին է, որոնք ստեղծուել են օսմանեան լծի տակ գտնուող երկրներում: Մշակութային ժառանգութեան եւ թանգարանների տնօրէն Մուրատ Սիւսլուն նշել է. «Մենք ցանկանում ենք վերադարձնել այն, ինչ հրաւացիօրէն մերն է»:

«Թուրբերը բանակուի կեղտոտ քաղաքականութիւն են վարում։ Նրանք պետք է զգոյշ լինեն բարոյական պահանջներ ներկայացնելուց այնքան ժամանակ, քանի դեռ իրենց թանգարանները լցուած են թալանուած գանձերով», պատասխանել է Բեռլինի Պերգամոնի թանգարանը վերահսկող Պրուսական մշակութային ժառանգութեան հիմնադրամի տնօրեն Յերման Պարցինգերը։

Վերոնշեալ թալանուած գանձերից մեկը Ալեքսանդր Մեծի քարատապանն է, որը 1887-ին յայտնաբերուել է Սիդոնում (Լիբանան) եւ այժմ գտնւում է Ստամբուլի հնագիտական թանգարանում։ Ըստ պրն Սիւսլուի՝ քարատապանն օրինականօրեն Թուրքիային է պատկանում, քանի որ պեղումները կատարուել են «այդ ժամանակուայ թուրքական հողերում»:

Միեւնոյն խեղաթիւրուած տրամաբանութեամբ թուրջերը կարող են պահանջել Երուսաղէմի բոլոր հայկական եկեղեցիներն ու արուեստի գանձերը, քանի որ Երուսաղէմն էլ որոշ ժամանակ եղել է օսմանեան լծի ներքոյ։ Միջազգային որեւէ օրէնք չկայ, որ կարգաւորի արեւմուտքի թանգարաններում ներկայում ցուցադրուած կամ պահպանուած աշխարհի ամենատարբեր անկիւններից ձեռք բերուած արուեստի գանձերի սեփականութեան իրաւունքը։ Գոյութիւն ունի ԵՈՐՆԵՍԿՕ-ի մի համաձայնագիր, որը թոյլ է տալիս թանգարաններին ձեռք բերել իրեր, որոնք 1970-ից առաջ գտնուել են իրենց ստեղծած երկրների սահմաններից դուրս։

շնայած ասացուածքը վկայում է, որ երկու իրար հակասող բան չես կարող միաժամանակ անել, 1981ին Թուրքիայի վաւերացնելուց յետոյ այդ համաձայնագիրը, շարունակում է մեջբերել 1906-ին հրապարակուած օսմանեան մի օրէնք, որով կարող է պահանջ ներկայացնել որպես իրենը ձեռք բերելու իւրաքանչիւր իր, որն այդ թուականից յետոյ է տեղափոխուել այլ վայր:

Թուրբիան ընտրողաբար է օգտւում օսմանեան իր ժառանգութիւնից։ Արուեստի արժեքները ձեռք բերելու համար նա ձեռնտու է համարում օսմանեան օրէնքից օգտուելը, սակայն չի ցանկանում ճանաչել եւ ընդունել օսմանեան կառավարութեան իրագործած հայերի ցեղասպանութիւնը, որին զոհ գնացին ոչ միայն միլիոնաւոր մարդիկ, այլեւ խորտակուեցին անթիւ-անհամար մշակութային արժեքներ։

Օգտագործելով իր երկակի չափանիշները՝ Թուրբիան յաջողութեամբ դատական գործեր է յարուցում արեւմտեան թանգարանների դէմ եւ արուեստի կարեւոր նմոյշներ վերադարձնում իր թանգարանները։ 2011-ին, օրինակ, նրան յաջողուեց Բոստոնի գեղարուեստի թանգարանից ձեռբ բերել 1800 տարւայ վաղեմութեան յունական արուեստի նմոյշներից՝ «Յոգնած Յերակլէսը» արձանի վերին մասը։ >>> Vient de paraître

L'Arménie du Levant (XIe-XIVe siècle) de Claude Mutafian

Coffret deux volumes Editeur : Les Belles Lettres

L'année 1045 marqua la fin du dernier royaume arménien en Grande Arménie, mais loin de disparaître l'Arménie se préparaît paradoxalement à

vivre la période la plus brillante de son histoire. Des principautés autonomes virent le jour sur la partie du territoire historique libérée du joug turc, pendant qu'un processus de renaissance étatique se développait en Cilicie, face à l'île de Chypre, aboutissant en 1198 à la fondation d'un "royaume d'Arménie hors d'Arménie".

Il y avait donc alors deux Arménie, liées face à l'irruption au Proche-Orient des Francs via les croisades au XIIº siècle puis des Mongols au XIIIe. Avec les États latins, dont ils adoptèrent plusieurs aspects administratifs, les Arméniens établirent des relations d'égal à égal où les liens matrimoniaux tenaient une place essentielle, tandis que face aux Mongols ils profitèrent de l'expérience des princes de Grande Arménie. Par une subtile diplomatie tous azimuts tenant compte des éléments grecs, turcs et arabes, les rois d'Arménie en Cilicie se retrouvèrent au milieu du XIIIe siècle à la tête du plus puissant État chrétien en Orient, plaque tournante du commerce entre l'Europe et l'Orient. La floraison culturelle était spectaculaire, le royaume adaptant au moule arménien les apports francs tout en perpétuant ses traditions artistiques, pendant que la Grande Arménie se couvrait de superbes œuvres d'architecture.

Du XIIIº au début du XIVe siècle, les Arméniens étaient donc au centre de la galaxie eurasiatique. La décadence s'amorça avec le déclin du pouvoir mongol, la pénétration latine dans l'Église arménienne et la montée en puissance des Mamelouks égyptiens, qui mirent fin en 1375 à cette "Arménie du Levant" dont le dernier roi, d'ascendance poitevine, mourut en exil à Paris.

Au-delà des Arméniens et arménisants, cet ouvrage s'adresse à tous ceux qui s'intéressent aux croisades, aux Mongols, à l'Islam médiéval ou aux chrétiens d'Orient. Les publications récentes de sources inédites imposaient de revisiter tous les aspects de cette période fascinante et complexe. Les 84 tableaux généalogiques et les 74 cartes facilitent la lecture, et les 228 illustrations en couleurs reflètent le caractère cosmopolite de ce monde arménien médiéval.

Ancien élève de l'École normale supérieure, agrégé de mathématiques, Claude Mutafian a enseigné durant plus de quarante ans dans diverses universités. Il se consacre désormais à l'histoire, et plus spécialement aux relations de l'Arménie avec ses divers voisins à l'époque des croisades et des Mongols. Commissaire de plusieurs expositions, il est l'auteur de divers ouvrages autour de l'Arménie.

Կողոպտիչնե՞ր, թե՞ սեփականատերեր

>>> Պատմութեան ամբողջ ընթացքում թուրքերը աչքի չեն ընկել արուեստի կամ մշակութային այլ իրեր կամ գործեր արարելու, ստեղծելու ընդունակութեամբ։ Ընդհակառակը՝ նրանք ճանաչուած են որպես արուեստի, մշակոյթի գործերի կործանողներ, գազանային ոյժի կիրառողներ եւ ռազմամոլութիւնն արժեւորողներ։ Բայց քանի որ ուշացումով հասկացել են, որ արուեստն ու մշակոյթը որոշակի դրամական արժեք են ներկայացնում՝ իրենց երկրում զբօսաշրջութիւնը խթանելու առումով, նրանք այժմ եռանդուն ջանքերով հետամուտ են լինում ձեռք բերելու գանձեր, որոնք ստեղծուել են իրենց ներկայիս զբաղեցրած տարածքում։

Մա անշուշտ վտանգաւոր նախադեպ է։ Եթէ չկանգնեցուի, թուրբերը կարող են պահանջներ ներկայացնել աշխարհի տարբեր վայրերում գտնուող հայկական գանձերի նկատմամբ՝ վկայակոչելով օսմանեան ժամանակների իրենց օրէնքը։

Թուրբիայի պարագան հաշուի առնելով՝ ՄԱԿ-ը եւ ԵՈԻՆԵՍԿՕ-ն պարտաւոր են համաշխարհային սեփականութիւն յայտարարել հայերի եւ այլ ազգութիւնների ստեղծած, բայց թուրբերի գրաւած կամ թալանած գանձերը։

Թուրքիան պետք է պատասխանատուութիւն կրի բանդելու համար իր գրաւեալ տարածքի հայկական մշակութային յուշարձանները, որոնք մինչեւ օրս աւերակ վիճակում են։ Յայերին պատկանող հին վանքերը, եկեղեցիներն ու յուշարձանները պետք է յայտարարուեն մարդկային քաղաքակրթութեան մաս կազմող արժեքներ եւ դրանով իսկ երաշխաւորուեն հետագայ ոտնձգութիւններից։

Այլապես կողոպտիչներն ու աւարառուները, որպես սեփականատէրեր հանդես գալով, տիրանալու են այն ամբողջ մշակութային ժառանգութեանը, որը նրանց չի պատկանում, եւ որը նրանք դարեր շարունակ աղճատել են։

ճակատագրի ամբողջ հեգնանքն այն է, որ կողոպտիչները սեփականատերեր են դարձել հանդուրժողական հայեացքի ներքոյ քաղաքակիրթ մի աշխարհի, որը մեղաւոր է մարդկութեան համընդհանուր գանձերը պատշաճ կերպով չպահպանելու համար։

U24 - Aungul. 3. 8.

Ateliers d'Ethnomusicologie présentent

Ensemble GOUSSAN

Musique traditionnelle d'Arménie

Bruno Caillat, tambours zarb et dap Gaguik Mouradian, vièle kamancha Haïg Sarikouyoumdjian, beloul, doudouk, hautbois

25 janvier 2013 à 21h30 (Ouvertures des portes : 20h30) AMR / Sud des Alpes 10, rue des Alpes – 1201 Genève Tél. 022 716 56 30 http://www.amr-geneve.ch/programme

เคาส์เลา

KERMESSE ARMENIENNE - les 17 ET 18 novembre 2012, Salle de Chêne-Bougeries, Genève

par Eliane Baghdassarian

Le mois de novembre est toujours chargé, mais pour la Kermesse on trouve le temps, surtout que l'année précédente a été silencieuse dans ce domaine. En 2012, par contre, cette importante réunion a repris son essor. On pouvait reconnaître les fidèles d'antan, mais aussi beaucoup de jeunes adultes et de jeunes adolescents. Il me semble aussi que je n'ai jamais vu autant de bébés. La Communauté s'accroit!

La mercerie et la broderie, très tentantes, nous accueillaient dès l'entrée.

Puis les livres, stand qui n'est pas oublié, malgré Internet, avec un choix très réjouissant de nouvelles œuvres. De nombreux arménophiles y passaient de longs moments, finissant ensuite par acheter le ou les volumes de leur choix.

En suivant le cercle des étalages autour de la salle, un nouvel arrêt important était celui des bouteilles, des conserves, du *djermag banir* et du *basturma...* (ce dernier d'ailleurs fort bien accueilli à mon retour à la maison!). Suivaient, comme toujours, la pâtisserie avec quelques excellents nouveaux gâteaux, puis la restauration traditionnelle.

Merci pour l'accueil réservé aux stands de la gastronomie arménienne.

Restent à signaler dans ce grand cercle, comme toujours également, le bar à café indispensable et celui de toutes les boissons.

Le Rév. Père Hayrik, présenté par le Président de paroisse, Dikran Yazmacyian, adressa quelques mots à l'assistance. Son plaisir à être parmi nous était manifeste. Tous ne le connaissaient pas encore et la Kermesse était l'occasion de créer un lien.

A la tombée de la nuit, une production de chants arméniens et russes, par Nariné Astarian-Guy s'accompagnant au piano, fut particulièrement appréciée, et ce, d'autant plus, quand son jeune fils, Leo, chanta de concert, avec un entrain de jeune vedette. Le public très nombreux à ce moment rythmait et chantait.

Puis ce fut la place de la danse. Les tout petits, quatre papillons volants, plus un «mini-minime», nous surprirent par leur enthousiasme et leur mémoire de la chorégraphie. Les moyennes - plus deux moyens - se lancèrent ensuite dans un ballet turbulent qui fut accueilli par des applaudissements mérités. De même les grandes - plus un grand - donnèrent une danse plus classique et stylée qui faisait preuve déjà d'une grande connaissance. Félicitations donc au Groupe Sanahin qui

nous enchante toujours plus et se renouvelle à chaque occasion. Et félicitations pour les merveilleux costumes, apparemment nouveaux.

La Kermesse ne se ferait pas sans Tombola et même sans la mise à prix d'un luxueux bijou. Dommage qu'à ce moment, la foule était quelque peu bruyante, mais admettons que l'ambiance était déjà tout à la fête! Enfin, deux musiciens du Groupe Olympos, Lefteris et Kalust, proposèrent de merveilleuses musiques arméniennes et grecques que tous ne résistaient pas à chanter et applaudir. Les jeunes devant la scène rythmaient aussi mais en dansant, en connaisseurs qu'ils sont déjà. Une vraie soirée arménienne.

La Kermesse recommença le dimanche à 11h00 à Chêne-Bougeries par un court office religieux donné par le Rév. Père Hayrik. Nariné Astanian-Guy se mit plus tard au piano et reprit son répertoire de chants avec son fils en intermède. La troupe de danse Sanahin fit de nouveau un tabac et mérite des félicitations particulières, surtout pour la dernière prestation. Le public enthousiaste dansa de nouveau, entraîné spécialement par le tambour (dhol).

C'était une fête. Il faut marquer notre reconnaissance à tous ceux qui ont donné leur temps et leur enthousiasme, montrant que la Communauté arménienne est toujours vaillante.

Séminaire (en anglais)

« Histoire d'Arménie depuis le 18ème siècle jusqu'à nos jours » Prof. B. Levon Zekiyan

5 et 6 octobre 2013

Mehrzweckanlage - Teuchelweiher, Winterthur

Contact: Haritun Kurtcuoglu, Tél. 052 223 25 92 haritunkurtcuoglu@yahoo.com

PREMAT S.A.

IMPORT - EXPORT 9, RUE DES ALPES TEL. 022 731 69 35 CH - 1201 GENEVE

ARATOURS Travel Services Tél.: +41 26 322 7777 Fax: +41 26 322 7767

E-mail: info@aratours.ch Web: www.aratours.ch -Voyages culturels
-Voyages nature

- Voyages thématiques

- Appartements à Erévan - Service de transport

Service de traduction

L'usage de l'Internet et la pertinence des nouveaux médias sur les activités civiques en Arménie

Au cours des dernières années le segment arménien du monde Web a augmenté de manière significative. L'augmentation du nombre des utilisateurs est liée à plusieurs facteurs:

 Baisse des prix en gros pour l'Internet en

gros, ce qui entraîne une chute des prix de vente au détail;

- Prestations de service de l'Internet dans les provinces par les opérateurs de téléphonie mobile;
- Baisse du prix des ordinateurs et offres d'achat à crédit:
- Augmentation du nombre des smartphones dans le pays (il faut prendre en compte qu'un grand nombre d'utilisateurs visitent les réseaux sociaux essentiellement à partir de leur portable);
- 5. Utilisation de l'Internet d'une manière routinière:

Ainsi, le nombre des noms de domaine enregistrés en ".am" a dépassé 20.000 (à titre de comparaison, ce chiffre est d'environ 14.000 en Azerbaïdjan).

Quels sont les sites les plus populaires en Arménie?

Selon les statistiques d'Alexa.com qui effectue une surveillance mondiale des sites Web, la première place en Arménie parmi les réseaux sociaux est occupée par Facebook.com. Il est suivi par You tube et par Odnoklassniki.ru. Néanmoins, certains sites arméniens prennent une plus petite portion mais toute aussi importante. A titre d'exemple, Hayland.am est l'un des sites les plus visités en Arménie. Selon les données officielles de l'administration du portail, il y a plus de 120.000 utilisateurs enregistrés.

Qui sont les plus efficaces, les media traditionnels ou les journalistes civiques?

D'une part, l'évolution actuelle de l'Internet a contribué à accroître la concurrence entre les médias alternatifs et traditionnels; mais, d'autre part, ces deux se complètent. Les récentes expériences au niveau mondial prouvent que le journalisme civique (comprenant les bloqueurs, les utilisateurs des réseaux sociaux et les autres sources civiles similaires) dans certaines situations, semble être plus efficace que média le traditionnel. développement parallèle des médias sociaux et les technologies mobiles ont opéré des changements importants dans le monde de l'information. Les citoyens ordinaires utilisant des téléphones portables et des Smartphones sont devenus une source d'information directe des événements et sont en avance sur les médias traditionnels.

Création d'un segment nouveau dans la sphère de journalisme

Genève, le 12 décembre 2012

Chers compatriotes, chers amis,

Au nom du comité de l'Eglise apostolique arménienne de Genève région lémanique nous vous remercions vivement pour votre contribution à la Grande Kermesse arménienne, un moment très convivial que nous avons partagé les 17 et 18 novembre derniers.

Qu'il nous soit permis de vous exprimer la reconnaissance que nous éprouvons pour votre aide. Celle-ci est adressée à toutes les personnes qui par leur aide, leurs dons ou simplement leur présence ont contribué à la réussite de cette soirée.

Un merci tout particulier est adressé aux dames, messieurs, arméniens, non-arméniens, qui ont bénévolement préparé les *manti*s et les *dolma*n. Plus de 40 personnes se sont réunies à 9 reprises pour confectionner environ 100 kg de *manti*s. Nos remerciements vont aussi bien sûr aux donateurs pour l'achat de viande et de pâte, ingrédients de base des *manti*s, ainsi qu'aux 22 personnes qui ont préparé les feuilles de vignes, aubergines à la tomate et poivrons farcis.

Un grand bravo et merci également aux responsables des différents stands qui ont fait un travail remarquable.

Grâce à votre généreux soutien, nous serons en mesure de renforcer la vie de notre paroisse et d'organiser des événements dans le but de nous réunir au sein de notre Eglise apostolique arménienne.

Dans l'attente de vous revoir nombreux à ces prochaines occasions, nous vous prions d'agréer, chers compatriotes, chers amis, l'expression de nos sentiments distingués.

Conseil de la paroisse

La combinaison de l'Internet mobile et le développement du journalisme alternatif forment un segment spécifique des journalistes mobiles. En particulier, le journalisme civique intervient dans les lieux où se produisent des événements sociaux importants exigeant une attention particulière de la presse, mais où la presse est normalement incapable d'agir. Ce sont les citoyens socialement actifs qui - en utilisant les technologies mobiles - souvent lancent les transmissions en ligne. Ce groupe ne consiste pas de journalistes professionnels, ni de reporters ou de photographes: ces gens écrivent tout simplement ce qu'ils ont vu. Par conséquent, aujourd'hui grâce aux technologies nouvelles, la source d'information sociale peut provenir de chacun de nous.

Le Parlement de la jeunesse Emmen remercie Mme Elene Mgeladze pour sa contribution à cet article

Ndlr: Cet article fut rédigé sous l'égide de Mme Elene Mgeladze, par un groupe de participants à un rassemblement de jeunes qui a eu lieu en Arménie en été 2012 (voir Artzakank n° 183 nov./déc. 2012, p. 7).

Թուրբիոյ Նախագահական Պալատի Թանգարանը Յայ Ընտանիքէ Մը Խլուած Տուն Է

Թուրքիոյ նախագահական շանքայա պալատի ներսը գտնուող թանգարան-պալատը կը պատկանի Քասապեսններու ընտանիքին, որոնք այդտեղ ապրած են մինչեւ 1915 թուականի Յայոց ցեղասպանութիւնը։ Այս մասին՝ ըստ «Արմենփրես»-ի՝ նման պնդումով թրքական «Միլլիեթ» թերթին մեջ հանդես եկած է թուրք պատմաբան Պասքըն Օրանը։

Փաստը բարծրածայնելու պատճառը այն եղած է, որ «Միլլիէթ»-ի Անգարայի բաժնի ղեկավար Սերփիլ Չեւիքճանը իր «Այն օրուան պէս» հրապարակման մէջ նշած է, թէ Թուրքիոյ նախագահական պալատի ներսը գտնուող թանգարան-պալատը «Աթաթուրքին նուիրած են անգարացիները»:

Թերթի ընթերցողներեն Սետաթ Օբթեմը հրապարակման առնչութեամբ նշած է, որ նախագահական պալատը ոչ թէ նուէր է Աթաթուրբին, այլ «ան բռնագրաւուած է 1915-ին բռնի տեղահանուած Զասապեաններ հայ ընտանիբէն»։ Պասբըն Օրան իր հերթին աւելցուցած է, որ Քասապեանները այդ պալատը ոչ մէկին նուիրած են, ոչ ալ վաճառած են։ «Պետութիւնը այդ պալատը եւ հայերուն պատկանող բազմաթիւ գոյք խլած է։ Ըսուած է, թէ յետագային անոնք կը վերադարձուին, որ տեղի չէ ունեցած։ 1919-էն սկսեալ հայերու ձգած գոյքը իշխանութեան կողմէ բռնազաւթուած կամ աճուրդի հանուած է», -նշած է պատմաբանը՝ աւելցնելով, որ «Միլլիէթ»-ը իր հրապարակման մէջ պէտք է գրեր, որ «այդ պալատը պատկանած է հայ ընտանիքի եւ բռնագրաւուած է պետութեան կողմե»։

Թուրքիոյ կառավարութիւնը 1983, 2001 եւ 2006 թուականներու հրամանագիրներով «Ազգային անվտանգութեան շահերէն» ելլելով արգիլած է հրապարակել Օգոստոս 1924-էն ետք իրագործուած արձանագրման գործողութիւնները:

Անդրադառնալով իրապարակումին՝ թուրք գրող Իփեք Չալըշարը նշած է, որ «տունը երկար ժամանակ յիշատակուած է իբրեւ Քասապեաններու առանձնատուն»։ «Տարիներ անց այդ ամենը մոռացուած է։ Կը նշուի, որ այդ տունը գնուած է Ոըֆաթ Էֆենտիեն։ 2007-ին Քասապեաններու թոռ Էդուարդ Չուխաճըն յայտարարած է, որ «իրենք Չանքայայի պալատը ոչ մեկուն վաճառած են», -յայտնած է Չալըշար։

(yerakouyn.com)

Remise de lettres de reconnaissance du Ministère de la Diaspora à des membres de notre communauté

Le 7 décembre 2012, M. Charles Aznavour, ambassadeur d'Arménie en Suisse, a remis des lettres de reconnaissance du Ministère de la Diaspora à Mmes Nevrik Azadian, Diana Boyadjian, Valya Dadoyan, Hasmik Meliksetyan et à M. Krikor Elmayan, en récompense de leur contribution à la sauvegarde de l'identité et de la culture arméniennes et au développement des relations avec l'Arménie. La remise des lettres a eu lieu dans les locaux de l'ambassade à Genève.

Par la même occasion, le deuxième prix du 5^{et} concours international Type Design pour polices de caractères non-latines Granshan2012 du Ministère de la Culture d'Arménie a été remis à Anton Studer de Zürich.

Cellule romande de l'Association Suisse-Arménie (ASA)

En novembre 2012, la cellule romande de l'Association Suisse-Arménie (ASA) fut créé par Miganouche Baghramian et Alexander Petrossian. Cette cellule aura pour tâches de défendre autant que possible les intérêts arméniens et améliorer la visibilité de la cause arménienne.

Les principales lignes directrices de la cellule seront :

- Informations et actions sur ce qui se passe au niveau romand, par exemple : Monument au génocide à Genève, préparation à la commémoration du génocide pour 2015, ou tout autre événement nous touchant directement ou indirectement dans la région.
- Tisser des liens avec les médias et les représentants politiques suisses.
- Coopérer avec des ONG en Arménie et soutenir l'éveil à la conscience politique par différents moyens.

La cellule collaborera avec l'ASA dont les coprésidents sont Anna Hess Sargsyan et Andreas Dreisiebner ainsi que Sarkis Shahinian en tant que président honoraire.

Pour finir, nous sommes ouverts à tous nouveaux participants. N'hésitez pas à nous contacter à l'adresse lucybaghramian@gmail.com.

Miganouche & Alexander

Nettoyages

15, ch. Pré-de-la-Fontaine CH - 1217 Meyrin

Tél. 022 785 01 85 - Fax 022 980 02 37 - E-mail: big-net@big-net.ch

Imprimerie La Sirène

2 bis, rue Baylon - CH-1227 Carouge Tél. +41 22 300 19 39 - Fax +41 22 300 21 66 imprimerie.sirene@bluewin.ch

COMMUNICATIONS

NAISSANCE

Stéphanie Thiery et Karen Azadian ont la joie d'annoncer la naissance de leur fils Arthur, le 28 juillet 2012 à Genève.

Gohar Evanesyan et Ara Khurshudyan ont la joie d'annoncer la naissance de leur fils Areg, le 2 décembre 2012 à Berne.

Toutes nos félicitations aux heureux parents.

DONS

Pour Artzakank-Echo

Mme Sirpuhi Trachsler-Kurkdjian

CHF 100.-

A la mémoire de Mme Arusyak Simsar

Ani et Mardig Benglian

CHF 50.-

A la mémoire de M. Garabed Tombazian

Ani et Mardig Benglian

CHF 50.-

Remerciements chaleureux de la part du Comité d'Artzakank-Echo.

Գերմանախօս Չուիցերիոյ եւ Նեօշաթելի Եկեղեցական Արարողութեանց Ժամանակացոյց

Messes arméniennes en Suisse alémanique et à Neuchâtel

Թուական Date	Ժամ Heure	Վայր Lieu	Rwugt Adresse
20.01.2013	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Comaux NE
27.01.2013	14 00	Kath, Kirche Nussbaumen	5415 Baden AG
03.02.2013	11 00	Kath. Kirche Bernrain	8280 Kreuzlingen TG
10,02,2013	14 30	Röm. Kath. Kirche	8600 Dübendorf ZH
17.02.2013	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
24.02.2013	14 30	Röm, Kath. Kirche	9424 Rheineck SG
03.03.2013	14 30	Röm. Kath. Kirche	8600 Dübendorf ZH
10.03.2013	14 00	Kath. Kirche Nussbaumen	5415 Baden AG
17.03.2013	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
24.03.2013	14 00	St. Maria Kath. Kirche	8200 Schaffhausen SH

Pfr. Shnork Tchekidjian Tel & Fax: 044/840 28 24 E-mail: dershnork@hispeed.ch

ԱՐՁԱԳԱՆԳ ARTZAKANK - ECHO

Case postale 153 - 1211 Petit-Saconnex 19 Responsable de la publication : Maral Simsar-Tonbazian

> Tél: 022 700 36 85 Courriel: artzakank@worldcom.ch

RENDEZ-VOUS

Tous les mercredis: de 10h à 16h15, l'Ecole Topalian dans les locaux de la Fondation Topalian (à côté de l'Eglise, 64, route de Troinex). Ouvert à tous les enfants de 4 à 14 ans, débutants ou avancés. Le repas de midi et le goûter sont servis sur place. Renseignements auprès de Nevrik Azadian au 079 827 54 43.

<u>Tous les vendredis</u>: de 15h00 à 19h00, la bibliothèque et le kiosque du Centre Arménien sont ouverts au public.

Tous les mercredis: Troupe de danse SANAHIN de l'UAS au Centre Arménien de Genève. Classe préparatoire 16h15 à 17h00 – Classe des moyens 17h00 à 18h30 – Compagnie 18h30 à 21h15. Renseignements & inscriptions: christinesedef@hotmail.com.

Atelier KOTCHARI

organisé par la troupe de danse SANAHIN

au Centre Arménien de Troinex

Sessions de 2h Samedi 4 mai 2013 Dimanche 5 mai 2013 Dimanche 12 mai 2013

Prix: Fr. 25.- par session Inscriptions: jusqu'au 4 avril 2013 christinesedef@hotmail.com

Université de Genève Faculté des Lettres – Unité d'arménien

Cours – Les auditeurs sont admis (se renseigner auprès du professeur)

Les Arméniens entre Empire ottoman et Russie tsariste aux XIXe-XXe siècles : histoire politique, religieuse et culturelle par Valentina Calzolari Bouvier

Mardi 16h-17h, à partir du 19 février 2013 Uni-Bastions, Salle A317

La Turquie et le Caucase, une histoire de ruptures et de solidarités à éclairer (19°-20° siècles) par Hans-Lukas Kieser

Lundi 10h-12h, à partir du 18 février 2013 Uni-Bastions, Salle A211

Cours public - Entrée libre

Les Arméniens à l'époque romantique, entre repli vers le passé national et ouverture vers le monde russe et l'Occident européen par Valentina Calzolari Bouvier

Vendredi, tous les 15 jours, 14h-16h à partir du 22 février 2013, Uni-Bastions, Salle A320

http://www.unige.ch/lettres/meslo/armenien/index.html

IMPORTANT!

Demier délai pour recevoir des articles et communications à publier dans notre prochain numéro : 15 février 2013. En cas de retard, veuillez prendre contact avec la rédaction AVANT cette date.

ԹՕՓԱԼԵԱՆ ԴՊՐՈՑ ECOLE TOPALIAN

Fondation Hagop D. Topalian: Route de Troinex 64, CH-1256 Troinex (Genève) ecole.topalian@centre-armenien-geneve.ch; www.centre-armenien-geneve.ch

Fête de Sourp Hagop:

C'est Noël pour l'école Topalian, Noël rime avec fête de «St. Hagop» du nom de son généreux bienfaiteur M. Hagop Topalian. L'école accomplit depuis presque 20 ans sa mission d'inculquer aux générations futures l'arménité «la langue, la culture et les traditions arméniennes». Un Père Noël (mannequin géant) nous accueille sur la scène. Les enfants entrent en chantant, les enseignantes les groupent avec patience. Le Père Hayrik Hovhannisyan et Annie Mesrobian saluent l'assemblée des parents, les maîtresses et les élèves.

première production concerne une consultation médicale au sein de la classe de Hasmik Melikestian. Suivent deux danses exécutées par les élèves de la troupe Sanahin: une villageoise représentant la préparation du lavache (pain arménien) et la deuxième, des petits papillons dansant autour d'une fleur. Puis viennent des récitations qui traitent des insectes de la classe de Valya Dadoyan et Nevrig Azadian, des costumes sur mesure ont été confectionnés spécialement pour la pièce de théâtre. La prononciation si claire de certains élèves en dit beaucoup sur le travail fourni par les enseignantes. Les chants de Noël sont exécutés enfin par quelque vingt-cing enfants enthousiastes! Le «Vive le Vent», traduit librement, par «Nor Dari», semble être la chanson préférée. D'ailleurs, ce chant introduit le Père Noël qui a un cadeau pour chacun...Alors, Vive Noël! Une délicieuse collation termine cette fête vers 16 heures. Les familles se retirent; toutes ont le sourire.

Eliane Baghdassarian

Nouvelles échiquéennes de l'Ecole d'échecs Topalian: Le 14 octobre dernier a eu lieu le tournoi « des 4 saisons d'échecs ». Les "élèves" (ou anciens élèves) de l'école d'échecs Topalian y ont participé en grand nombre; un chiffre parlant: nous représentions 10% des participants! Il y avait donc Christophe Kurkdjian, Armen Garibian, Vahram Topal, Marie Wurry, Agathe Wurry, Alexandre Wurry, Azad Agopyan-Lê, Ani Kurghinyan et moi-même. Nous avons tous gardé un très bon souvenir de ce tournoi. Pour certains de nos amis, c'était le premier tournoi et ils s'en sont très bien sortis. Tous ont gagné au moins une partie, ce qui est un très bon résultat, en particulier, pour un premier tournoi. Il est vrai qu'il est difficile de jouer avec une pendule car il faut savoir gérer son temps (10 minutes par joueur pour toute la partie) et jouer sans être influencé par le stress. Bien sûr, certains étaient déçus de n'avoir pu gagner plus de parties mais à la fin tout le monde a reçu un prix de consolation. Ce fut une très bonne expérience et l'espère que nous aurons encore plus de participants arméniens lors du prochain tournoi.

Alik Garibian (ancienne élève de l'école Topalian)

Quoi de neuf à l'école:

La réunion des parents d'élèves: le 7 novembre 2012. Cette rencontre annuelle est un moment de partage et d'échange entre parents et enseignantes.

Le Rév. Père Hayrik Hovhannisyan était invité en préambule. Il a engagé le débat sur la question de l'enseignement de la religion arménienne aux jeunes enfants de la communauté. Certains parents ont manifesté le désir d'introduire des cours de catéchisme pendant le temps scolaire. La direction de l'école a pris note et étudie cette suggestion. En seconde partie de séance, les enseignantes Valya Dadoyan, Nevrig Azadian et Hasmik Meliksetian assistées par Ani Eblighatian ont renseigné les parents sur leur programme de l'année en cours. Mme Dadoyan a donné des précisions sur les chansons. La réunion s'est terminée par les remerciements des parents adressés aux enseignantes de l'École qui s'investissent auprès des enfants sans compter leurs efforts.

Exposition d'Edouard Kazarlan:

Le mercredi 5 décembre l'école a accueilli avec un grand privilège et honneur l'artiste sculpteur Edouard Kazarian, né au Kazakhstan. Il a exposé ses œuvres jusqu'au 31 décembre à la Galerie Bel-Air Fine Art. Il a présenté deux de ses œuvres aux élèves, il leur a parlé de sa passion pour la sculpture et la tapisserie. Il a expliqué par le biais d'un DVD comment sont fabriquées ses œuvres. Monsieur Kazarian a offert un DVD et un catalogue de ses œuvres ainsi que des chocolats aux élèves qui étaient enchantés de cette visite.

Des prix de récompenses

ont été décernés le 7 décembre 2012 aux enseignantes de Topalian excellence par son l'ambassadeur d'Arménie en Suisse Charles Aznavour. Valya Dadoyan, Nevrig Azadian et Hasmik Meliksetian ont été remerciées en tant qu'enseignantes engagées dans l'enseignement de la langue et de la culture arménienne auprès des élèves de l'école. Sincères félicitations!

Le financement de l'école, selon le souhait de M. Hagop Topalian dont la devise était « Hay Abrink », est assuré en grande partie par sa Fondation. Cependant, une participation symbolique est demandée aux parents. Le montant forfaitaire pour une année scolaire par enfant est

de: Fr 200 .-- les après midis (sans repas, ni transport). Fr 350 .-- les après midis (avec repas et/ou transport).

Fr 400 .-- la journée (sans transport).

Fr 500 .-- la journée (avec transport).

Dates à retenir:

Mercredi 06/02/2013 à l'occasion de mardi gras, les enfants venez déguisés à l'école. Mercredi 13/02/2013 (vacances d'hiver)

Le carnaval , BAREGUENDANt sera célébré en collaboration avec l'UAS le 09/02/2013 Enfants & parents préparez-vous pour cette grande soirée.

Afin d'assurer la sécurité dans le bus, recommandez à votre enfant de boucler sa ceinture de sécurité, et en cas d'absence avertir un jour avant:

Bus: M. Onisto 079200859 ou Mme Onisto 0794386223 Mme Nevrik Azadian 022.7431780/ 0798275443

Manifestations organisées par l'Union Arménienne de Suisse

« Rénovation de l'église d'Aghtamar »

Le 22 Octobre 2012, une soirée exceptionnelle lors de laquelle, Monsieur Zakarya Mildanoğlu, architecte, nous a présenté l'histoire de la rénovation de cette église.

Monsieur Mildanoğlu était le représentant du patriarche d'Istanbul et avait pour mission de surveiller les travaux de cette rénovation.

La discussion a été poursuivie autour d'un verre.

« L'APPEL DE LA PIERRE »

Dimanche 25 novembre 2012, nous avons eu le privilège d'assister à une soirée exceptionnelle durant laquelle Vicken Bayramian, membre actif et apprécié de notre communauté nous a présenté le récit de son voyage à Mush, la terre de ses ancêtres. Vicken nous a également projeté un film et des clichés illustrant cette aventure émouvante. L'assistance, très intéressée, a pu continuer la discussion avec le conférencier autour d'un verre.

« Organisation Terre et Culture »

Vendredi 7 décembre, une soirée lors de laquelle les représentants de l'Organisation Terre et Culture France et GB, Armen Ghazarian et Anouch Sedef, nous ont présenté 35 années de présence et d'action en Iran, Syrie, Arménie, Karabakh et Turquie. De plus, à l'occasion 24e anniversaire du tremblement de terre survenu en Arménie l'organisation nous a exposé ses programmes dans les villages les plus touchées il y a 24 ans. Anouch a commenté la participation des jeunes dans le passé et a encouragé les jeunes arméniens de Suisse de prendre part aux projets futurs. Quelques jeunes présents ont d'ores et déjà manifesté leur intérêt.

« Le manteau arménien de J.-J. Rousseau »

Vendredi 14 décembre, à l'occasion du tricentenaire de la naissance de Jean-Jacques Rousseau, l'Unité d'arménien de l'Université de Genève et l'Union Arménienne de Suisse, avec le soutien de l'Ambassade de France en Suisse, ont consacré une soirée forte intéressante à la projection du film documentaire de Patrick Cazals, le Manteau Arménien de Jean Jacques Rousseau.

Le film, basé sur des extraits d'œuvres, de compositions musicales méconnues, de gravures, de manuscrits et de portraits, nous a plongé dans l'intimité de l'écrivain, son quotidien, ses habitudes voire ses manies vestimentaires et nous a permis de mieux comprendre le caractère souvent ombrageux et distant de l'écrivain.

« HAY Winter Holiday Party »

Samedi 15 décembre, les jeunes danseuses et danseurs de Sanahin, troupe de danse de l'UAS, ont organisé avec notre soutien, la première soirée des jeunes animée par le DJ Vahé venu exprès de Paris. Nos jeunes ont pu ainsi célébrer ensemble, l'arrivée de l'hiver et les fêtes aux pas endiablés de nos kotcharis.

Vœux du comité de l'Union Arménienne de Suisse

Encore une année derrière nous ! Chers amis, chers compatriotes, le comité de l'Union Arménienne de Suisse vous souhaite une très bonne année 2013.

Que cette nouvelle année puisse apporter à toutes et à tous beaucoup de bonheur, de santé, de la paix et la sérénité.

Comité de l'Union Arménienne de Suisse

Tournoi Européen Intercommunautaire GENEVE

10th edition 2013 GENEVA

Nous avons le très grand plaisir de vous annoncer les 10e jeux sportifs intercommunautaires arméniens de l'Union Arménienne de Suisse qui auront lieu du 29 mars au 1er avril 2013 à Genève.

Les disciplines sportives du tournoi sont les suivantes: Basketball (équipes féminine et masculine), Football en salle (garçons), Volleyball (mixte-filles et garçons), Badminton (filles et garçons), Tennis de table (filles et garçons) et Echecs (filles et garçons/adultes et enfants).

Vous êtes cordialement invités à y participer et très bientôt vous recevrez plus d'informations concernant les modalités d'enregistrement et le programme détaillé.

Réservez d'ores et déjà ces dates dans vos agendas.

Les personnes intéressées sont priées de contacter l'UAS le plus rapidement possible en écrivant à info@uasdirect.com (pour la formation des équipes).

Activités de l'Union Arménienne de Suisse

Quelques événements à marquer dans vos agendas. Plus d'informations prochainement :

Janvier 2013

Soirée café-théâtre

Février 2013 ⇒ Bareguentan

Mai 2013

⇒ Sanahin au festival des origines

Juin 2013
 ⇔ Gala Sanahin

Et bien d'autres qui vous seront communiqués ultérieurement.